

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Ranglijst Milieubescherming

Datum	Kenmerk
	SB/S-2006240291
Uw brief	Uw kenmerk
25 januari 2006	06-VROM-B-008

Geachte Voorzitter,

De Vaste Commissie heeft gevraagd naar de redenen waarom Nederland niet verder komt dan de zevenentwintigste plaats op de proeve voor 2006 van de milieuprestatie index, opgesteld door het Yale Center for Environmental Law & Policy en het Center for International Earth Science Information Network van de Columbia University, in samenwerking met het World Economic Forum en het Joint Research Centre of the European Commission in Ispra. De Commissie wil bovendien weten welke beleidsconsequenties ik daaruit trek.

De zevenentwintigste plaats wordt grotendeels verklaard door dezelfde factoren die verklaren waarom Nederland in vergelijking met een aantal andere Europese landen moeite heeft met het halen van sommige kwaliteitsdoelstellingen terwijl veelal nagenoeg, en soms precies dezelfde emissie-eisen worden gesteld. De hoge bevolkingsdichtheid, het relatief grote aandeel van transport gerelateerde industrieën tezamen met een belangrijke agrarische export leiden ertoe dat grote en effectieve milieu-inspanningen niet tot dezelfde milieukwaliteit leiden als die in andere landen. (Dit geldt zelfs als Nederland wordt vergeleken met landen die een vergelijkbaar hoog inkomen per hoofd hebben en klimatologisch vergelijkbaar zijn.)

Vergelijken we de Nederlandse score met die van andere landen die *qua inkomen per hoofd en geografische omstandigheden* ongeveer overeenkomen (blz. 197), dan blijkt dat het vooral twee factoren zijn die de relatief lage rangorde van Nederland in de hand werken. Dit zijn

- Het percentage van het Nederlandse oppervlak waar de wateronttrekking het aanbod (de regenval) overtreft en
- Twee verhoudingsgetallen die het beschermende areaal relateren aan het totaal (beschermd en onbeschermd) areaal. Het ene verhoudingsgetal betreft ecosystemen ("biome"); het andere ongerepte natuur.

De relatief grote onttrekking van water wordt waarschijnlijk verklaard door het relatief grote belang van de Nederlandse landbouwsector. De score op de twee verhoudingsgetallen die een indicatie zouden zijn voor de bescherming van habitats en biodiversiteit zijn uiteraard beïnvloed door onze grote bevolkingsdichtheid. Daar komt bij dat deze meetpunten niet helemaal sporen met de doelstellingen van het Nederlandse beleid. In Nederland, net als in vele andere West-Europese landen, wordt ook gestreefd naar integratie van economische en ecologische functies in eenzelfde gebied. Alleen de verhouding beschermd/onbeschermd is als maatlat voor het Nederlandse beleid dus onvolledig.

Op de andere punten als daar zijn, luchtkwaliteit (gemeten aan fijn stof en ozon); productiviteit van de natuurlijke hulpbronnen (houtkap, overbevissing, ontvangst van landbouwsubsidies); duurzame energie (energie-efficiëntie, vernieuwbare energie, CO₂-emissies) en "milieugezondheid" (gemeten aan fijn stof, verbruik van vaste brandstoffen in huis, toegang tot drinkwater, riolering en kindersterfte), scoort Nederland dicht bij landen met ongeveer hetzelfde inkomen per hoofd en in vergelijkbare geografische omstandigheden.

Wordt Nederland vergeleken met andere *dichtbevolkte* landen (blz. 18), dan komt het op de 4^e plaats (van de 18), achter Japan, Italië en Duitsland. Het criterium voor dichtbevolkt is: meer dan de helft van het landoppervlak heeft een bevolkingsdichtheid van meer dan 100 inwoners per km².

Vergeleken met andere *EU-landen* zakken we naar de 15^e plaats. Maar die vergelijkingsbasis is uiteraard heel heterogeen en zegt niet veel.

Niet mag worden vergeten dat de indicator nog steeds een "proeve", een "pilot" is. De opstellers zijn zich terdege bewust van de tekortkomingen ervan. De betekenis van de indicator moet dus niet worden overschat. Dat wil niet zeggen dat het vergelijken van de Nederlandse milieuprestaties met die in andere landen niet zinvol zou zijn, integendeel. Ik heb mij daarom voorgenomen na te gaan hoe ik zinvolle vergelijkingen tussen landen kan bevorderen, met name in Europees verband.

Het voorgaande wil niet zeggen dat ik niet van mening ben dat het milieubeleid moet winnen aan zakelijkheid, doelgerichtheid en doelmatigheid. Het wil ook niet zeggen dat ik van mening ben dat we met de resultaten tevreden kunnen zijn. De grote bevolkingsdichtheid, gepaard met een omvangrijke export van landbouwproducten, een economische structuur die sterk is beïnvloed door onze ligging (transport), maakt het nu eenmaal onvermijdelijk dat dezelfde prestaties in termen van emissies per eenheid product en dezelfde offers ter bescherming van natuur tot relatief bescheiden prestaties leiden in termen van absolute milieukwaliteit. Zoals ik uiteengezet heb in de Hoofdlijnennotitie zal ik in de binnenkort te verschijnen nota Toekomstagenda Milieu uiteenzetten welke beleidsconsequenties ik aan de bijzondere Nederlandse omstandigheden wil verbinden.

Hoogachtend,
de Staatssecretaris van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

drs. P.L.B.A. van Geel